

витрат (наприклад, зміна тарифів на енергоресурси), висуває на передній план функцію прогнозування.

У зв'язку із цим, представляється доцільним у системі керування витратами комунального підприємства у складі функцій першого порядку, що забезпечують управлінський вплив, виділення таких функцій як планування, організація, стимулювання скорочення витрат, прогнозування, контроль і регулювання. У складі функцій другого порядку, що забезпечують інформаційну підтримку управлінських рішень, – облік, координація, нормування, калькулювання собівартості й аналіз.

Проаналізувавши результатами проведеного дослідження можна стверджувати, що реалізація всієї сукупності розглянутих функцій управління витратами дозволить забезпечити поліпшення поточних показників діяльності й довгострокове підвищення прибутковості при дотриманні встановлених пріоритетів розвитку комунальних підприємств. Однак, у діючій системі управління витратами комунальних підприємств такі функції, як «прогнозування» і «стимулювання скорочення витрат» не реалізуються, що вимагає розробки нових підходів і методів.

Ефективність системи управління витратами залежить як від ступеня розкриття його функцій так і від ступеня задоволення його інформаційних потреб. Інформаційне забезпечення управління витратами використовує різноманіття прийомів обліку витрат на виробництво й калькулювання продукції. Найбільш адаптованими для вітчизняних підприємств житлово-комунального господарства є попередільний, позамовний, попроцесний і нормативний методи.

Антоніна САРАНЮК

аспірантка кафедри менеджменту та публічного управління,
Тернопільський національний економічний університет

ОЦІНЮВАННЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Житлово-комунальне господарство являє собою галузь, функціонування якої спрямоване на забезпечення життєдіяльності кожного громадянина країни та впливає на розвиток економічного

потенціалу держави загалом. Щорічно житлово-комунальними підприємствами надається понад 40 видів послуг жителям України на суму, яка перевищує 6 млрд. грн. У галузі функціонує близько 5 тисяч підприємств і організацій, експлуатується майже 25 % основних засобів держави, зайнято 5 % працездатного населення.

У цей час до складу житлово-комунального господарства України входить 22 підгалузі, підприємства яких, здебільшого, відносяться до комунальної власності.

Житлово-комунальний сектор є найбільш ресурсномісткою галуззю економіки України. У житлово-комунальному господарстві споживається 44 % енергетичних ресурсів, що представляє близько 30 % загальних видатків палива в країні. Найбільш ресурсномістким є постачання теплової енергії. Так, згідно даним у загальному балансі споживання енергоносіїв житлово-комунальне й побутове обслуговування займає: паливоспоживання — 18,3 %; газопостачання — 23 %; енергопостачання — 26,3 %; теплопостачання — 38,8 % .

Проведений аналіз за даними державного статистичного спостереження показав, що теплопостачання населених пунктів України забезпечують 7418 підприємств комунальної теплоенергетики усіх форм власності, на яких експлуатується 31312 котелень сумарною потужністю 133311,7 Гкал/рік, з них 67 % (20891 котелень) — на газоподібному паливі, 31 % (9631 котельня) — на твердому, 2 % (464 котелень) — на рідкому. У порівнянні з 2011 роком в 2016 році кількість котелень, що працюють на газоподібному паливі, збільшилося на 6414 одиниць. Довжина теплових і парових мереж в 2016 році склала 35834,2 км., з яких 15,7% перебуває в аварійному стані, що на 22% більше в порівнянні з 2011 роком. Сумарне виробництво теплової енергії по Україні в середньому за рік становить 119855,9 тис. Гкал, а реалізація — 111109,5 тис. Гкал (у т.ч. населенню — 54%, на комунально-побутові потреби — 22%, на виробничі потреби підприємства — 24%). Більш 50 % усієї теплової енергії виробляється в системах централізованого теплопостачання.

Виробництво теплової енергії в Україні щорічно скорочується. Так, в 2016 році воно склало 104699,1 тис. Гкал, що в порівнянні з 2016 роком (при річному виробництві 130605,5 тис. Гкал) на 20% нижче.

Функціонування підприємств галузі в умовах ринкового середовища

при орієнтації постачальників, особливо енергопостачальних підприємств, на світові ціни приводить до перевищення темпів росту собівартості над темпами росту тарифів на житлово-комунальні послуги. Так, за даними проведеного дослідження за період з 2012 по 2016 рр. це перевищення по окремому підприємству тепломережі Львівської області склало більше 30%.

Світлана СКОЧИЛАС

к.е.н., доцент кафедри менеджменту та публічного управління,
Тернопільський національний економічний університет

ВПРОВАЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Сучасний ефективний розвиток економіки передбачає наявність ряду умов, серед яких найважливіше місце займає раціональне використання енергоресурсів. Для більшості розвинених економік світу проблема енергоефективності промислових підприємств давно глибоко вивчена, на вирішення якої націлені численні інституціональні, економічні, правові та адміністративні механізми, зусилля вчених і практиків. Українські промислові підприємства, як правило, звертають особливу увагу на задоволення потреб виробництва в енергетичних носіях і не надають великого значення ефективності їх використання. Визнання того, що енергія є одним з видів ресурсів, який потребує управління є основою для поліпшення енергоефективності та зниження енерговитрат.

Енергетичний сектор України перебуває у процесі глибоких трансформаційних змін, що проявляється, насамперед, у запровадженні принципово нових підходів у здійсненні цінової політики, надання субсидій та затвердженні законодавчої бази роботи національного регулюючого органу. Український енергетичний сектор також знаходиться під впливом серйозних проблем, серед яких, у першу чергу, варто виокремити: недостатній платоспроможний попит споживачів енергоресурсів; повільні темпи реформування державних компаній; високий рівень монополізації ринків; низьку якість роботи державних інститутів; критичний технічний стан енергетичної інфраструктури.